

DEUTSCH-POLNISCHES FORUM

Nachbarschaft im Wandel

35 Jahre deutsch-polnischer Zusammenarbeit

FORUM POLSKO-NIEMIECKIE

Sąsiedztwo w czasach zmian

35 lat współpracy polsko-niemieckiej

2026

PROGRAMM

PROGRAM

17.06.2026

AUSWÄRTIGES AMT
WELTSAAL

Registrierung

10:00

Rejestracja

**Eröffnung
und Begrüßung**

11:00

**Otwarcie Forum
i powitanie uczestników**

Diskussion: 35 Jahre Nachbarschaftsvertrag – Zeit für ein neues Kapitel in den deutsch-polnischen Beziehungen?

Dyskusja: 35 lat Traktatu o dobrym sąsiedztwie – Czas na nowy rozdział w stosunkach polsko-niemieckich?

Henryka Mościcka-Dendys

Vorsitzende des Beirates für die Zusammenarbeit mit der Bundesrepublik Deutschland, Außenministerium der Republik Polen

Przewodnicząca Rady do spraw współpracy z Republiką Federalną Niemiec, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej

Knut Abraham

Koordinator der Bundesregierung für die deutsch-polnische zwischengesellschaftliche und grenznahe Zusammenarbeit

Koordinator rządu Republiki Federalnej Niemiec ds. polsko-niemieckiej współpracy międzyspołecznej i przygranicznej

Joanna Maria Stolarek

Moderation

Prowadzenie

**Reden
der Außenminister**

12:00

**Wystąpienia
Ministrów Spraw Zagranicznych**

Radosław Sikorski

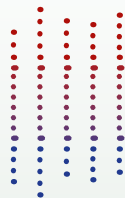
Außenminister der Republik Polen

Minister Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej

Johann Wadepuhl

Bundesminister des Auswärtigen

Minister Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec

Lunch

13:00

Lunch

Parallele thematische Sitzungen

14:00 – 15:30

Równoległe sesje tematyczne

Kaffeepause

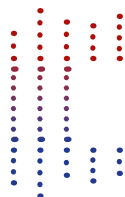
15:30

Przerwa na kawę

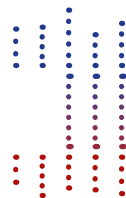
Parallele thematische Sitzungen

16:00 – 17:30

Równoległe sesje tematyczne

**ROTES RATHAUS
FESTSAAL**

Empfang

18:30 – 20:00

Bankiet

Grußworte

Powitanie

Kai Wegner

Regierender Bürgermeister von Berlin

Rządzący Burmistrz Berlina

Géza Andreas von Geyr

Staatssekretär des Auswärtigen Amtes

Sekretarz stanu w Federalnym Ministerstwie Spraw Zagranicznych

Zusammenfassung und Dank

Podsumowanie i podziękowanie

Sebastian Płóciennik

Geschäftsführendes Vorstandsmitglied,
Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit

Dyrektor zarządzający,
Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Cornelius Ochmann

Geschäftsführendes Vorstandsmitglied,
Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit

Dyrektor zarządzający,
Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

14:00 – 15:30

ORT | MIEJSCE: Haus der Deutschen Wirtschaft

WIRTSCHAFT

Auf dem Weg zu einer vertieften Zusammenarbeit: das Potenzial der deutsch-polnischen Wirtschaftsbeziehungen

Die Entwicklung der Wirtschaftsbeziehungen zwischen Deutschland und Polen ist eine Erfolgsgeschichte. Der Workshop zielt darauf ab, jene Faktoren zu benennen, die zum Gelingen der bilateralen Zusammenarbeit beigetragen haben. Von besonderer Bedeutung sind in diesem Zusammenhang der Erfahrungsaustausch zwischen Unternehmensvertretern sowie konkrete Beispiele aus der Praxis. Ein weiteres Ziel der Diskussion ist es, Wirtschaftssektoren zu identifizieren, die für beide Staaten von strategischer Bedeutung sind und in denen gemeinsame Investitionen, Technologien und Kooperationsnetzwerke weiterentwickelt werden sollten.

GOSPODARKA

Ku głębszej współpracy: potencjał polsko-niemieckich relacji gospodarczych

Rozwój relacji gospodarczych między Polską a Niemcami to przykład sukcesu. Panel ma na celu wskazanie czynników, które zdecydowały o powodzeniu współpracy dwustronnej. Szczególne znaczenie ma w tym kontekście wymiana poglądów na temat doświadczeń przedstawicieli firm oraz przykładów dobrych praktyk. Celem dyskusji jest również wskazanie sektorów gospodarki, które mają strategiczne znaczenie dla obydwu państw i w których warto rozwijać wspólne inwestycje, technologie oraz sieci kooperacyjne.

VERANSTALTER | ORGANIZATORZY:

SICHERHEIT

Gemeinsame Sicherheit: polnische und deutsche Perspektiven auf die Verteidigung Europas

Der Workshop nimmt die sicherheitspolitischen Entwicklungen in Deutschland und Polen vor dem Hintergrund des russischen Angriffskriegs gegen die Ukraine in den Blick. Ausgangspunkt ist eine Gegenüberstellung von Gemeinsamkeiten und Unterschieden in den nationalen Sicherheitsstrategien, politischen Debatten und gesellschaftlichen Einstellungen in beiden Ländern. Besondere Aufmerksamkeit gilt den Prioritäten der Verteidigungspolitik, der Weiterentwicklung der europäischen Sicherheitsarchitektur, der Rolle von NATO und EU sowie weiteren Kooperationsformaten. Erörtert werden auch Herausforderungen der bilateralen Koordinierung, insbesondere im Hinblick auf die Stärkung gegenseitigen Vertrauens, sowie Möglichkeiten einer vertieften Zusammenarbeit. Zentrales Ziel der Diskussion ist es, Bedingungen zu benennen, unter denen Polen und Deutschland größere Verantwortung für die Sicherheit Europas übernehmen und eine dauerhafte Unterstützung der Ukraine gewährleisten können.

BEZPIECZEŃSTWO

Wspólne bezpieczeŃstwo: polskie i niemieckie spojrzenie na obronę Europy

Warsztaty skupią się na zmianach zachodzących w polityce bezpieczeŃstwa w Niemczech i Polsce w kontekście rosyjskiej agresji na Ukrainę oraz przybliżą podobieŃstwa i róŃnice w perspektywach strategicznych, debatach politycznych i postawach społecznych. Szczególną uwagę skierujemy na pytania dotyczące priorytetów polityki bezpieczeŃstwa i obrony, dalszego rozwoju europejskiej strategii bezpieczeŃstwa, roli NATO, UE i innych formatów współpracy. Ponadto omówione zostaną wyzwania związane z dwustronną koordynacją, zwłaszcza w odniesieniu do zaufania i wiarygodności politycznej, a także możliwości pogłębienia współpracy. Celem warsztatu jest zidentyfikowanie punktów potrzebnych do przejęcia przez Polskę i Niemcy większej odpowiedzialności za bezpieczeŃstwo Europy oraz zapewnienia trwałego wsparcia dla Ukrainy.

GESELLSCHAFT

Zivilgesellschaft als Impulsgeberin für die Politik

Der Workshop stellt die zivilgesellschaftliche Zusammenarbeit als tragende Säule der deutsch-polnischen Beziehungen in den Mittelpunkt und hebt ihre besondere Rolle jenseits der zwischenstaatlichen Ebene hervor. Die Diskussion soll dem Erfahrungsaustausch über Formen der Zusammenarbeit dienen, die Vertrauen stärken und langfristig ein tragfähiges Netzwerk schaffen. Analysiert werden auch Beispiele zivilgesellschaftlichen Engagements sowie Möglichkeiten, dieses in verschiedene Formate zu überführen. Besondere Aufmerksamkeit gilt der Wirksamkeit von Maßnahmen zur Stärkung der Zivilgesellschaften sowie der Erarbeitung von Rahmenbedingungen für die Verstetigung ihrer Kooperation auf der Grundlage bewährter Praktiken.

SPOŁECZEŃSTWO

Spółeczeństwo obywatelskie jako impuls dla polityki

Warsztat poświęcony jest współpracy społeczeństw obywatelskich - istotnemu filarowi relacji polsko-niemieckich, mniej zależnemu od stosunków międzypaństwowych i formalnych kanałów komunikacji. Dyskusja ma służyć wymianie doświadczeń na temat form współpracy, które tworzą trwałe sieci kontaktów i współdziałania. Analizowane będą również przykłady zaangażowania obywatelskiego, a także możliwości wykorzystania ich w innych kontekstach współpracy. Szczególna uwaga zostanie poświęcona skuteczności działań na rzecz rozwoju społeczeństw obywatelskich oraz wypracowaniu ram ich trwałej współpracy.

DOM WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
HAUS DER DEUTSCH-POLNISCHEN
ZUSAMMENARBEIT

BILDUNG

Historische Bildung als Grundlage internationaler Verständigung

Der Workshop richtet den Blick auf die deutsch-polnische Zusammenarbeit im Bereich der historisch-politischen Bildung, insbesondere auf die Erfahrungen der Gemeinsamen Deutsch-Polnischen Schulbuchkommission sowie auf das deutsch-polnische Schulbuch „Europa – Unsere Geschichte“ als Beispiele für einen Ansatz des Geschichtsunterrichts, der unterschiedliche Blickwinkel und Erfahrungen einbezieht. Diskutiert wird, wie dialogorientierte Bildung zu Vertrauen, Verständigung und Versöhnung beitragen kann. Ziel des Workshops ist die Auseinandersetzung mit Potenzialen und Grenzen transnational gerahmter historischer Wissensvermittlung.

EDUKACJA

Edukacja historyczna jako podstawa porozumienia międzynarodowego

Warsztat skupia się na polsko-niemieckiej współpracy w zakresie edukacji historyczno-politycznej, a w szczególności na doświadczeniach Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej oraz polsko-niemieckim podręczniku „Europa. Nasza historia” jako przykładach podejścia do nauczania historii uwzględniającego odmienne perspektywy i doświadczenia. Omówimy, w jaki sposób edukacja nastawiona na dialog może przyczynić się do budowania zaufania, porozumienia i pojednania. Celem warsztatu jest refleksja nad możliwościami i ograniczeniami transnarodowej edukacji historycznej.

ORT | MIEJSCE: Auswärtiges Amt

KULTUR

Literatur als Katalysator für Verständigung

Im deutsch-polnischen Gespräch über Literatur begegnen sich Jul Łyskawa und Marius Goldhorn – zwei markante Stimmen der jungen europäischen Gegenwartsliteratur. Beide beschreiben auf unterschiedliche Weise komplexe gesellschaftliche Phänomene und vielschichtige Prozesse der Verständigung. Ausgehend von kurzen Passagen aus ihren neuesten Romanen sprechen die Autoren über die besondere Wirkung von Literatur, ihre gesellschaftliche Verantwortung sowie ihr Potenzial, neue Gesprächsräume und Möglichkeiten gegenseitigen Kennenlernens zu eröffnen. Jul Łyskawa stellt seinen mehrfach ausgezeichneten Debütroman „Die wahre Geschichte von Jeffrey Waters und seinen Vätern“ vor, während Marius Goldhorn Einblicke in seinen Roman „Die Prozesse“ gibt, der von Identität, Politik und Digitalisierung erzählt. Die von der Autorin und Journalistin Shelly Kupferberg moderierte Diskussion bietet Gelegenheit, darüber nachzudenken, wie Literatur im deutsch-polnischen und europäischen Kontext zur Verständigung beitragen kann.

KULTURA

Literatura jako katalizator porozumienia

W polsko-niemieckiej rozmowie o literaturze spotkają się Jul Łyskawa i Marius Goldhorn – dwa wyraziste głosy młodej, współczesnej literatury europejskiej. Obaj opisują na różne sposoby złożone zjawiska społeczne i wielowarstwowe procesy porozumienia. Wychodząc od krótkich fragmentów swoich najnowszych powieści, autorzy ci opowiedzą o szczególnym oddziaływaniu literatury, jej społecznej odpowiedzialności oraz potencjale nowych przestrzeni rozmowy i wzajemnego poznania. Jul Łyskawa przedstawi swoją wielokrotnie nagradzaną debiutancką powieść „Prawdziwa historia Jeffreya Watersa i jego ojców”, natomiast Marius Goldhorn podzieli się refleksjami na temat swojej powieści „Die Prozesse”, która opowiada o tożsamości, polityce i cyfryzacji. Dyskusja moderowana przez autorkę i dziennikarkę Shelly Kupferberg będzie okazją do namysłu nad tym, w jaki sposób literatura może przyczyniać się do porozumienia w kontekście polsko-niemieckim i europejskim.

VERANSTALTER | ORGANIZATORZY:

JUGEND

Die junge Generation und die Zukunft der deutsch-polnischen Beziehungen

Der Workshop bringt junge Perspektiven aus Deutschland und Polen in das Deutsch-Polnische Forum ein und zeigt die Sichtweisen einer Generation, die ihre Zukunft in einem geeinten, vor großen Herausforderungen stehenden Europa gestaltet. Ausgehend von Impulsen des *Dialog Most – Polish-German Young Professionals Programme* diskutieren die Teilnehmenden in einem interaktiven Rotationsformat zentrale Fragen der bilateralen Zusammenarbeit, darunter politische und gesellschaftliche Beziehungen, wirtschaftliche Perspektiven, gegenseitige Wahrnehmung sowie die Rolle beider Länder in Europa. Moderierte Gesprächsrunden ermöglichen den Austausch unterschiedlicher Erfahrungen und Ideen und fördern den Dialog zwischen jungen Engagierten und weiteren Gästen des Forums.

MŁODZIEŻ

Młode pokolenie wobec przyszłości relacji polsko-niemieckich

Warsztat będzie okazją do spotkania przedstawicielek i przedstawicieli młodego pokolenia Polaków i Niemców oraz wymiany poglądów i doświadczeń. Punktem wyjścia do dyskusji będą perspektywy młodych ludzi, którzy budują swoją przyszłość w Europie: zjednoczonej, ale i mierzącej się z trudnymi wyzwaniami. Warsztat zostanie przeprowadzony w formule rozmów rotacyjnych, nawiązującej do programu *Dialog Most Polish-German Young Professionals*. Uczestniczki i uczestnicy dyskusji odniosą się do najważniejszych kwestii współpracy polsko-niemieckiej: stosunków politycznych i społecznych, zagadnień gospodarczych, wzajemnego postrzegania się obu społeczeństw, a także roli Polski i Niemiec w Europie. Wnioski z dyskusji mogą stać się ważnym impulsem do dialogu młodego pokolenia z pozostałymi uczestnikami Forum.

Globale Politik

Polen und Deutschland angesichts globaler Veränderungen

Welche Rolle spielen Polen und Deutschland in Zeiten globaler politischer und wirtschaftlicher Verschiebungen? Stimmen die Interessen beider Länder auf internationaler Ebene – insbesondere in der Sicherheits- und Wirtschaftspolitik – überein? Ausgangspunkt der Diskussion über diese Fragen ist die Tatsache, dass Deutschland eine der größten Volkswirtschaften der Welt bleibt, während Polen zu den Wachstumsvorreitern Europas zählt und zunehmend den Anspruch erhebt, an den wichtigsten Formaten internationaler wirtschaftlicher Zusammenarbeit teilzunehmen. Ziel des Workshops ist es, zentrale Herausforderungen für die deutsch-polnische Zusammenarbeit im europäischen und globalen Kontext zu definieren.

Polityka Globalna

Polska i Niemcy wobec globalnych zmian

Jaką rolę odgrywają Polska i Niemcy w czasach globalnych przetasowań politycznych i gospodarczych? Czy interesy obu krajów w wymiarze międzynarodowym – zwłaszcza w polityce bezpieczeństwa i sferze gospodarki – są zbieżne? Punktem wyjścia do dyskusji o tych kwestiach jest fakt, że Niemcy pozostają jedną z największych gospodarek świata, zaś Polska należy do liderów wzrostu w Europie i coraz wyraźniej aspiruje do udziału w najważniejszych formatach międzynarodowej współpracy gospodarczej. Warsztat ma za zadanie zdefiniować kluczowe wyzwania stojące przed współpracą polsko-niemiecką w kontekście europejskim i globalnym. W interesie obydwu państw leży ściśle współdziałanie w obszarach, które zdecydują o bezpieczeństwie i konkurencyjności Europy w szybko zmieniającym się otoczeniu międzynarodowym.

ERINNERUNGSKULTUR

Deutsche und Polen in historischen Ausstellungen: ausgewogene Bilder?

Historische Ausstellungen erzählen nicht nur von der Vergangenheit, sondern zeigen auch, welchen Platz benachbarte Staaten und Gesellschaften im kollektiven Gedächtnis einnehmen. Im Fall Polens und Deutschlands ist dieses Gedächtnis durch jahrhundertelange Nachbarschaft, Konflikterfahrungen, Asymmetrien, aber auch durch Zusammenarbeit, Dialog und den Prozess der Versöhnung geprägt. Daher ist die Art und Weise, wie das jeweils andere Land in Museen dargestellt wird, von besonderer Bedeutung: Sie kann alte Deutungsmuster verfestigen oder zu einer differenzierten Sichtweise anregen.

Wie spiegeln Museumsausstellungen in beiden Ländern diese komplexe Geschichte heute wider? Wie werden die benachbarten Staaten und Gesellschaften dargestellt? Wie vielfältig ist das Bild, das daraus entsteht? Der Workshop bietet Gelegenheit, über ausgewählte Ausstellungen zu sprechen und darüber nachzudenken, ob die besondere Geschichte der deutsch-polnischen Beziehungen neue Formen musealer Erzählung erfordert.

KULTURA PAMIĘCI

Niemcy i Polacy w wystawach historycznych: Wyważone obrazy?

Wystawy historyczne nie tylko opowiadają o przeszłości, lecz także pokazują, jakie miejsce w pamięci zbiorowej zajmują sąsiednie państwa i społeczeństwa. W przypadku Polski i Niemiec pamięć ta kształtowana jest przez wielowiekowe sąsiedztwo, doświadczenia konfliktu, asymetrię wpływu, ale także przez współpracę, dialog i proces pojednania. Dlatego sposób przedstawiania drugiego kraju w muzeach ma szczególne znaczenie: może utrzymywać stare schematy albo skłaniać do zniuansowanego spojrzenia.

Jak dziś tę złożoną historię odzwierciedlają wystawy muzealne w obu krajach? Jak przedstawiane są sąsiednie państwa i społeczeństwa? Na ile różnorodny jest obraz, który się z nich wyłania? Warsztat będzie okazją do rozmowy o wybranych ekspozycjach oraz do refleksji nad tym, czy szczególna historia stosunków polsko-niemieckich wymaga nowych form muzealnej narracji.

EUROPA

EU-Erweiterung um die Ukraine: polnische und deutsche Perspektiven

Der Beitrittsprozess der Ukraine zur Europäischen Union und die Zukunft der Erweiterungspolitik gehören zu den zentralen Herausforderungen der europäischen Integration. Die Ukraine wird ein Haupttreiber europäischer Politik in den nächsten Jahrzehnten sein. Ziel des Workshops ist es, Bereiche von Übereinstimmung und Differenzen der polnischen und deutschen Politik zu den Grundsätzen des EU-Beitritts zu benennen und die politischen, wirtschaftlichen und institutionellen Folgen einer EU-Mitgliedschaft der Ukraine zu diskutieren. Welche Rolle können Deutschland und Polen dabei spielen, den derzeitigen Stillstand im Erweiterungsprozess zu überwinden, der Zusammenarbeit mit der Ukraine eine strategische Dimension zu geben und die Unterstützung für ihre Integration in die EU sicherzustellen? Diskutiert werden die notwendigen Bedingungen für eine engere Kooperation zwischen Deutschland und Polen in diesem Bereich und Wege zur Stärkung der EU-Erweiterungspolitik als mittel- bis langfristiges strategisches Ziel.

EUROPA

Rozszerzenie UE o Ukrainę: perspektywa Polski i Niemiec

Proces akcesyjny Ukrainy do Unii Europejskiej i przyszłość polityki rozszerzenia należą dziś do kluczowych wyzwań integracji europejskiej. Celem warsztatu jest wskazanie obszarów zbieżności i różnic w polskim i niemieckim podejściu do zasad polityki akcesyjnej, a także dyskusja o politycznych, gospodarczych i instytucjonalnych skutkach członkostwa Ukrainy w Unii. W dyskusji pojawią się również pytania o rolę, jaką Polska i Niemcy mogą odegrać w przetamaniu impasu panującego obecnie w procesie rozszerzenia, nadaniu strategicznego wymiaru współpracy z Ukrainą oraz zapewnieniu wsparcia dla jej integracji z Unią. Warsztat ma także służyć określeniu warunków koniecznych do ściślejszej koordynacji działań Polski i Niemiec w tym obszarze oraz wzmocnienia polityki rozszerzenia UE jako długoterminowego projektu strategicznego.

SPRACHE

Sprache als Brücke: Perspektiven des Polnisch- und Deutschunterrichts im Nachbarland

Der Workshop gibt Einblicke in die aktuelle Situation des Polnischunterrichts in Deutschland und des Deutschunterrichts in Polen und erörtert deren Bedeutung für die Entwicklung der deutsch-polnischen Beziehungen. Im Mittelpunkt stehen Herausforderungen der sprachlichen Bildung, bestehende Regelungen in beiden Ländern sowie die Rolle von Herkunftssprachen und Mehrsprachigkeit als Brücken gegenseitigen Verstehens. Expertinnen und Experten aus Wissenschaft, zivilgesellschaftlichen Organisationen sowie der Bildungspraxis diskutieren aktuelle Probleme des Sprachunterrichts im Nachbarland, die Rahmenbedingungen dieses Prozesses sowie die Relevanz zivilgesellschaftlicher Initiativen. Ziel des Workshops ist es, Lösungsansätze aufzuzeigen, die eine engere Zusammenarbeit fördern und den Stellenwert sprachlicher Bildung als Grundlage deutsch-polnischer Verständigung stärken können.

JĘZYK

Język jako pomost: perspektywy nauczania języka polskiego i niemieckiego w kraju sąsiada

Warsztat przybliży aktualną sytuację nauczania języka polskiego w Niemczech oraz języka niemieckiego w Polsce, a także ich znaczenie dla rozwoju stosunków polsko-niemieckich. W centrum uwagi znajdują się wyzwania edukacji językowej, uwarunkowania występujące w obu krajach, a także rola języków ojczystych i wielojęzyczności jako pomostów wzajemnego zrozumienia. Ekspertki i eksperci ze środowisk naukowych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz praktycy edukacyjni omówią aktualne problemy nauczania języków w kraju sąsiada, uwarunkowania tego procesu oraz znaczenie inicjatyw obywatelskich. Celem warsztatu jest wskazanie rozwiązań, które mogą sprzyjać ściślejszej współpracy oraz wzmocnić rolę edukacji językowej jako podstawy porozumienia polsko-niemieckiego.

DAS DEUTSCH-POLNISCHE FORUM wird von der Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit in Partnerschaft mit dem Auswärtigen Amt der Bundesrepublik Deutschland und dem Außenministerium der Republik Polen mit freundlicher Unterstützung der Senatskanzlei Berlin organisiert.

FORUM POLSKO-NIEMIECKIE jest organizowane przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej w ramach partnerstwa z Ministerstwem Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej oraz Ministerstwem Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec przy wsparciu Kancelarii Senatu Berlina.

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Auswärtiges Amt

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

BERLIN

Der Regierende Bürgermeister
von Berlin
Senatskanzlei

VERANSTALTUNGSORTE | LOKALIZACJE WYDARZEŃ:

- > Auswärtiges Amt, Werderscher Markt 1, 10117 Berlin
- > Rotes Rathaus, Rathausstraße 15, 10178 Berlin
- > Haus der Deutschen Wirtschaft, Breite Str. 29, 10178 Berlin